

Sundhedsstyrelsen

Dimensionering@sst.dk

21-12-2022

EMN-2017-01664

1590260

Danske Regioners høringssvar vedrørende dimensioneringsplan for Speciallægeuddannelsen 2024-2028

Danske Regioner takker for muligheden for at komme med bidrag til Sundhedsstyrelsens høring vedrørende dimensioneringsplan for speciallægeuddannelsen 2024-2028.

Regionerne har udarbejdet dette fælles høringssvar med kommentarer og anbefalinger til det kommende arbejde med fastlæggelsen af en ny dimensioneringsplan for speciallægeuddannelsen.

Den samlede dimensioneringsramme

Danske Regioner ønsker, at danskerne har adgang til sundhedsydelser af høj kvalitet, uanset hvor i landet de bor, og uanset hvad de fejler. Det forudsætter, at der er det nødvendige antal speciallæger i alle specialer i alle dele af landet.

Sundhedsstyrelsens dimensioneringsplan for speciallægeuddannelsen regulerer, hvor mange læger som bør uddannes i de enkelte specialer i hvilke dele af landet. Dimensioneringsplanen har dermed stor betydning for muligheden for at sikre lægedækning i hele landet.

Dimensioneringsplanen for 2022-2023 øgede antallet af hoveduddannelsesforløb fra 1.005,5 i 2021 til 1.067,5 forløb i 2022 og 1.090 forløb i 2023. Det er imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at man ikke nødvendigvis får flere speciallæger ved at øge antallet af hoveduddannelsesforløb. I 2021 blev således kun 898 ud af de 1.045 opslåede hoveduddannelsesforløb besat. Antallet af ubesatte forløb i forhold til den gældende dimensioneringsplan er steget med 44 siden 2019.

Samtidig er antallet af fleksforløb blevet fordoblet fra 50 i 2021 til 100 i 2022 og 2023. Flexforløb giver mulighed for at ubesatte hoveduddannelsesforløb i et speciale kan konverteres til andre forløb i andre specialer.

Det øgede antal forløb og fleksibilitet i den seneste dimensioneringsplan for 2022-2023 kan – sammen med den tidligere afskaffelse af fristerne for hvor lang tid en læge har til at påbegynde sin speciallægeuddannelse – forstærke rekrutteringsudfordringerne i lægedækningstruede områder og specialer.

Det er Danske Regioners opfattelse, at hensynet til at sikre en tilstrækkelig lægedækning i alle dele af landet, bør være afgørende for Sundhedsstyrelsens arbejde med at fastlægge, hvor mange der skal uddannes til speciallæge i den kommende dimensioneringsperiode 2024-2028. Danske Regioner anbefaler på den baggrund, at den samlede dimensioneringsramme ikke udvides, så længe der er et signifikant antal vakante uddannelsesstillinger indenfor nogle specialer eller i særlige dele af landet.

Danske Regioner finder i forlængelse heraf, at den nuværende samlede dimensioneringsramme på i alt 1090 hoveduddannelsesforløb må fastholdes i den nye dimensioneringsplan for 2024-2028. Samtidig anbefaler Danske Regioner, at konceptet omkring fleksforløb gentænkes med henblik på bedst muligt at understøtte rekruttering til lægedækningstruede områder og specialer.

Som følge af gentagne udvidelser af dimensioneringen af medicinstudiet og dermed flere færdiguddannede kandidater, vil antallet af potentielle ansøgere – alt andet lige – komme til at overstige antallet af hoveduddannelsesstillinger i løbet af den kommende dimensioneringsperiode, hvis den nuværende dimensioneringsramme fastholdes. Men i en situation, hvor det i dele af landet ikke er muligt at få besat opslåede uddannelsesforløb i bestemte specialer, finder Danske Regioner det mest hensigtsmæssigt at fastholde dimensioneringsrammen med henblik på at fremme en høj besættelsesgrad af forløbene i hele landet. I den forbindelse gøres der opmærksom på, at regeringen og Danske Regioner i aftalen om regionernes økonomi for 2022 er enige om, at der løbende skal være fokus på at besætte ledige hoveduddannelsesforløb i den lægelige videreuddannelse.

Hvis rekrutteringssituationen ændrer sig således, at det bliver muligt at besætte de opslåede hoveduddannelsesforløb inden for rekrutteringsudfordrede specialer og geografier, vil Danske Regioner gerne være med til at drøfte en udvidelse af dimensioneringen i løbet af dimensioneringsperioden.

Dimensioneringen af medicinstudiet

Tilgangen til medicinstudiet er næsten fordoblet i løbet af de seneste 20 år, og kandidatproduktionen ligger væsentligt over lande, vi normalt sammenligner os med. Sundhedsstyrelsens lægeprognose fremskriver, at der i 2024 vil være 1.334 som fuldfører medicinstudiet, og at dette tal vil stige de efterfølgende år. På den baggrund anbefaler Danske Regioner, at statens dimensionering af medicinstudiet fremadrettet tager højde for sundhedsvæsenets efterspørgsel efter læger og ses i sammenhæng med efterspørgslen efter andre faggrupper i lyset af de muligheder som ungdomsårgangenes størrelse giver. I den forbindelse er det også vigtigt, at dimensioneringen og tilrettelæggelsen af medicinstudiet understøtter lægedækning i hele landet.

Dimensionering af specialet almen medicin

Det er afgørende for et velfungerende sundhedsvæsen, at borgere i hele landet har adgang til praktiserende læger. Der gøres opmærksom på, at en realisering af den nationalpolitiske målsætning – om mindst 6.500 speciallæger i almen medicin i Danmark senest i 2035 – forudsætter, at flere af de dimensionerede hoveduddannelsesforløb end hidtil bliver besat.

Danske Regioner kan tilslutte sig, at den forøgede dimensionering af specialet almen medicin fastholdes (350 hoveduddannelsesforløb), men at der tages særligt hensyn til rekrutteringsudfordrede områder i fordelingen af hoveduddannelsesforløb med henblik på at sikre lægedækning.

Specialer i øvrigt, der bør have særlig opmærksomhed

Det er Danske Regioners opfattelse, at der er en række specialer, der vil have behov for en særlig opmærksomhed i den kommende dimensioneringsperiode. Det gælder specialerne børne- og ungdomspsykiatri, psykiatri, almen medicin, akutmedicin, neurologi, radiologi, geriatri, urologi og lungemedicin, hvor flere af regionerne og videreuddannelsesregionerne oplever rekrutteringsudfordringer.

Det er vigtigt, at der i dimensioneringen anlægges et helhedssyn på rekrutteringsudfordringerne i de enkelte specialer og geografier, hvor fokus er på at sikre besættelse af hoveduddannelsesforløb i hele landet. I den forbindelse skal der tages hensyn til at sikre "fødekæderne" til rekrutteringsudfordrede specialer bl.a. ved at fokusere på uddannelseskapaciteten til introduktionsforløb, således at nok læger introduceres for specialet.

Der bør i dimensioneringsplanen være en opmærksomhed på den nuværende geografiske fordeling af speciallæger, samt at lægedæknings- og rekrutteringsudfordringerne er forskellige inden for de tre videreuddannelsesregioner. Det

er derudover vigtigt at tage hensyn til demografien blandt speciallægerne inden for hvert speciale.

Dimensioneringen skal afspejle de økonomiske og uddannelsesmæssige rammer

Antallet dimensionerede hoveduddannelsesforløb er øget fra 689 hoveduddannelsesforløb om året i 2003 til 1.090 i 2023. Det har store konsekvenser for regionernes økonomi, og udfordrer uddannelseskapaciteten på hospitalsafdelinger, i psykiatrien og i praksissektoren. Midlerne skal følge med den stigende dimensionering, den stigende uddannelsesforpligtelse, det stigende antal færdiguddannede læger og behov for stigning i øvrig personale.

Vi ser et sundhedsvæsen, der i stigende grad er presset, samtidig med at uddannelses- og videreuddannelsesopgaverne stiger. En stigende uddannelsesforpligtelse vil samtidig medføre, at øvrige medarbejdere skal afsætte mere tid til at bidrage til, at de uddannelsessøgende opnår deres færdigheder.

Økonomien skal afspejle uddannelsesforpligtelsen, herunder den øgede dimensionering af speciallægeuddannelsen. Det gælder både ift. aflønning af lægerne under deres uddannelse, og når de er færdiguddannede som speciallæger samt udgifterne til at kunne levere et godt uddannelsesmiljø.

Dertil kommer, at det også skal sikres, at der kan ansættes medarbejdere fra andre faggrupper svarende til udviklingen i antallet af læger, hvis den øgede dimensionering ikke skal lægge et øget pres på det øvrige personale, og hvis vi skal undgå, at læger må påtage sig opgaver som mere hensigtsmæssigt kan løftes af andre faggrupper.

Svar på Sundhedsstyrelsens spørgsmål om behovet for speciallæger i fremtiden

I det overordnede høringsmateriale efterspørger Sundhedsstyrelsen svar på fire spørgsmål om behovet for speciallæger i fremtiden. Nedenfor fremgår spørgsmålene og Danske Regioners svar:

1. Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet og efterspørgslen på speciallæger?

Der er ikke tale om et generelt, landsdækkende lægedækningsproblem, men en geografisk, social og speciale-mæssig fordelingsudfordring, som gør det vanskeligt at sikre en tilstrækkelig speciallægedækning inden for visse specialer og i nogle områder af landet.

2. Er der særlige regionale forskelle i efterspørgslen og udbuddet, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?

Danske Regioner anbefaler, at den kommende dimensioneringsplan understøtter en ligelig lægedækning på tværs af landet, herunder understøtter rekruttering til specialer og geografier med rekrutteringsudfordringer.

Sundhedsstyrelsen opgør alene besættelsen af uddannelsesforløb på videreuddannelsesregionsniveau, og i Sundhedsstyrelsens lægeprognose opgøres balancen mellem antal læger og befolkningsandel ligeledes fordelt på videreuddannelsesregionsniveau. Det er vigtigt, at der i den kommende dimensioneringsplan tages højde for forskelle i efterspørgslen og udbuddet på driftsregionsniveau, så der skabes et bedre grundlag for at iværksætte målrettede løsninger.

3. Vurderes udviklingen i efterspørgslen af speciallæger de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud? Med hvilken begrundelse?

Tilgangen til lægeuddannelsen er næsten fordoblet i løbet af de seneste 20 år, og kandidatproduktionen ligger væsentligt over lande, vi normalt sammenligner os med. I hovedscenariet i Sundhedsstyrelsens lægeprognose forventes i perioden 2021-2045 en vækst på 73,7 procent i udbuddet af speciallæger (svarende til en gennemsnitlig årlig vækst på 2,3 pct.). Denne udvikling forventes at lægge pres på den samlede lønsum i regionerne. Om efterspørgslen efter speciallæger vil være større end udbuddet afhænger først og fremmest af regionernes økonomi og muligheder for at rekruttere andre faggrupper.

4. Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for speciallæger?

Efterspørgslen efter læger og speciallæger afhænger bl.a. af sygdomsbilledet i befolkningen (herunder den demografiske udvikling), mulighederne for at rekruttere andre faggrupper (herunder arbejdsstyrkens størrelse og sammensætning) og udviklingen i de diagnostiske og behandlingsmæssige muligheder som tilbydes i sundhedsvæsenet. Endelig sætter de økonomiske rammer, som regeringen stiller til rådighed for regionerne, en grænse for efterspørgslen.

Venlig hilsen

Anders Kühnau

Formand

Stephanie Lose

Næstformand